

سامانه فرماندهی حادثه بیمارستان

Hospital Incident Command System (HICS)



Yusof Akbari Shahrestanaki

PhD Student

Health in Emergency and Disaster Research Center & Department

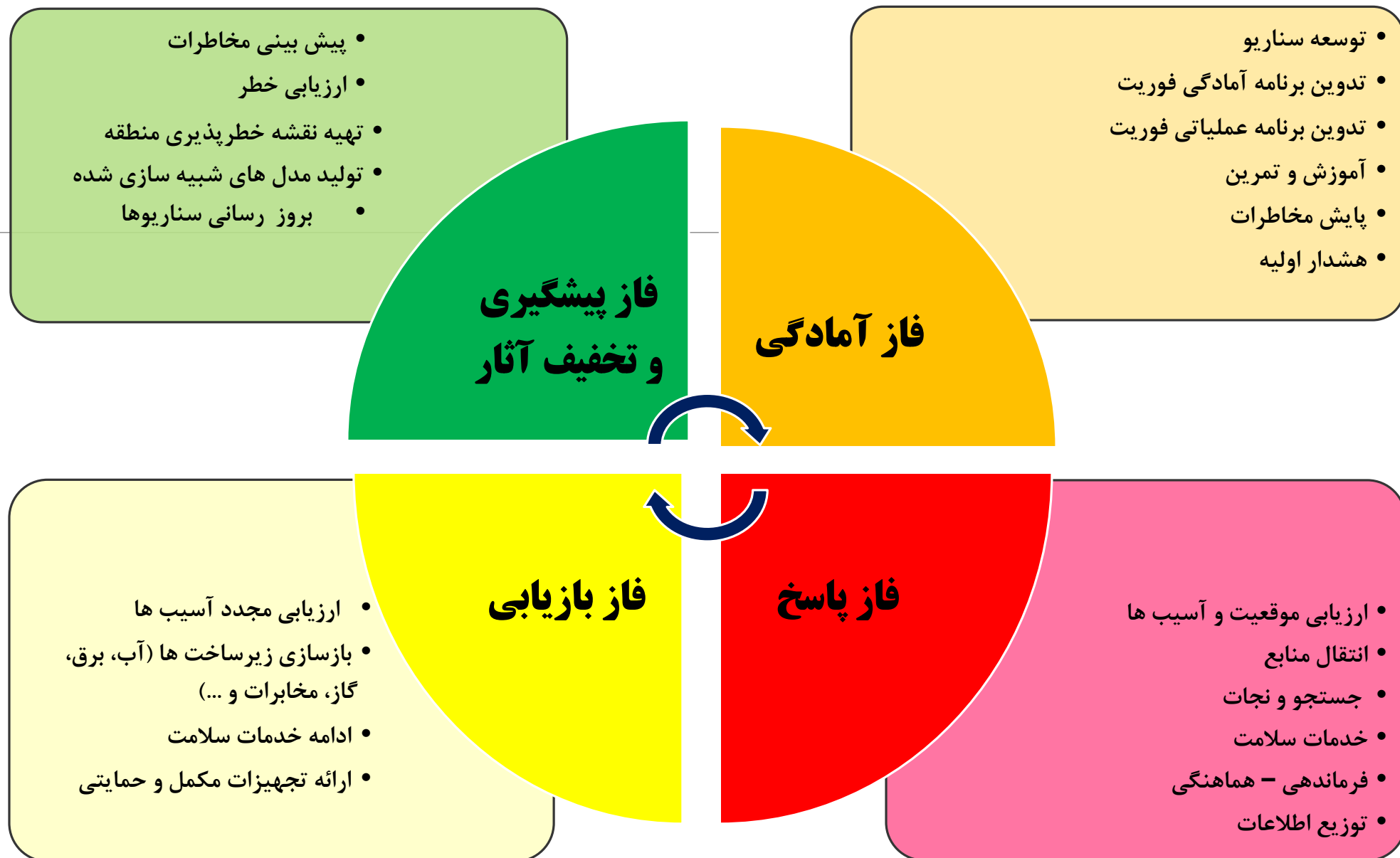
USWR - Tehran-IRAN



اهداف

در انتهای این مبحث مشارکت کنندگان قادر خواهند بود؛

- ساختار چرخه مدیریت خطر بلایا را تشریح نمایند
- با ساختار مدیریت بحران کشور آشنا شوند
- با ساختار کارگروه بهداشت و درمان (سلامت) در حوادث غیرمترقبه آشنا شوند
- سیستم فرماندهی حادثه بیمارستانی (HICS) و اجزای تشکیل دهنده آن را تشریح نمایند
- با شرح وظائف کارکنان حوزه فرماندهی آشنا شوند
- با شرح وظائف کارکنان حوزه عمومی آشنا شوند





ساختار مدیریت بحران کشور

- ۱- کارگروه نیروهای مسلح، امنیت و انتظامات (معاون امنیتی **وزارت کشور**)
- ۲- کارگروه سلامت (**وزارت بهداشت**)
- ۳- کارگروه امداد، نجات و آموزش همگانی (سازمان امداد و نجات هلال احمر)
- ۴- کارگروه تأمین مسکن (**بنیاد مسکن**)
- ۵- کارگروه امور سیل و مخاطرات دریایی، برق، آب و فاضلاب (**وزارت نیرو**)
- ۶- کارگروه مخاطرات زلزله، لغزش، ساختمان و شهرسازی (**وزارت مسکن و شهرسازی**)
- ۷- کارگروه آموزش و اطلاع رسانی (**سازمان صدا و سیما**)
- ۸- کارگروه مخاطرات زیست محیطی (**سازمان حفاظت محیط زیست**)
- ۹- کارگروه مخابرات و ارتباطات (**وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات**)
- ۱۰- کارگروه خشکسالی، سرمازدگی و مخاطرات کشاورزی (**وزارت جهاد کشاورزی**)
- ۱۱- کارگروه حمل و نقل، بلایای جوی و طوفان (**وزارت راه و ترابری**)
- ۱۲- کارگروه تشکل های مردم نهاد (**وزارت کشور- معاون اجتماعی**)
- ۱۳- کارگروه بازسازی و بازتوانی، تأمین و توزیع ماشین آلات، آوار برداری (**وزارت کشور- معاون امور عمرانی**)
- ۱۴- کارگروه تأمین سوخت (**وزارت نفت**)

کارگروه سلامت در حوادث غیرمترقبه

□ معاون درمان؛ جانشین وزیر و رئیس کارگروه

- معاون بهداشتی؛ رئیس کمیته بهداشت
- معاون توسعه مدیریت و منابع؛ رئیس کمیته پشتیبانی
- معاون آموزشی؛ رئیس کمیته آموزش
- معاون غذا و دارو؛ رئیس کمیته غذا و دارو
- معاون تحقیقات و فناوری؛ رئیس کمیته پژوهشی
- رئیس دانشگاه علوم بهزیستی و سازمان بهزیستی؛ رئیس کمیته بازتوانی و توانبخشی
- رئیس مرکز مدیریت حوادث و فوریت های پزشکی؛ دبیر کارگروه بهداشت و درمان در حوادث غیر مترقبه
- فرد متخصص در حوزه حوادث و بلایا؛ رئیس دبیرخانه

نقشه راه کارگروه سلامت در حوادث غیر مترقبه

۱. تشکیل کارگروه بهداشت، درمان و توانبخشی در حوادث غیرمترقبه و پدافند غیر عامل دانشگاهی بر اساس دستورالعمل و صدور ابلاغ ها
۲. تدوین نقشه خطرپذیری منطقه تحت پوشش دانشگاه بر اساس الگوی ابلاغی دبیرخانه و با استفاده از ابزارهای ملی
۳. تدوین سناریوهای مرتبط بر اساس نتایج تحلیل خطر
۴. تدوین و راه اندازی سامانه هشدار اولیه بر اساس الگوی ابلاغی
۵. طراحی، راه اندازی و فعال سازی مراکز هدایت عملیات دانشگاهی بر اساس الگوی ابلاغی
۶. تدوین برنامه های پیشگیری، کاهش خطر، آمادگی، پاسخ، برنامه عملیاتی، برنامه بازتوانی و بازسازی حوزه سلامت بر اساس الگوی ابلاغی دبیرخانه
۷. کسب و ارتقای آمادگی لازم جهت مقابله با تهدیدات تسلیحات شیمیایی، بیولوژیک، سلاح های هسته ای و رادیولوژیک؛ روش های اطلاع از تهدیدات، کاهش آسیب، تشخیص و شناسایی عوامل و سیستم های حفاظت فردی و جمعی
۸. کسب آمادگی کامل سیستم بهداشتی درمانی جهت ارائه خدمات در صورت وقوع تهدید (حفاظت، پیشگیری، تشخیص، درمان و رفع آلودگی)
۹. ارتقا توانمندی و پاسخ گویی به نیازهای آزمایشگاهی نظام سلامت کشور
۱۰. شناسایی مراکز حیاتی، حساس و مهم مرتبط با حوزه سلامت
۱۱. تدوین سند جامع پدافند دانشگاهی بر اساس اسناد بالادستی تدوین شده
۲۱. تدوین شرح وظایف کلیه افراد درگیر در چرخه مدیریت حوادث خصوصا پاسخ
۳۱. آموزش برنامه و شرح وظایف به کلیه افراد درگیر
۴۱. توسعه آموزش و پژوهش و تربیت نیروی انسانی در حوزه پدافند
۵۱. ارتقا و حمایت از پژوهش های مرتبط بر اساس اولویت های ملی و محلی
۶۱. طراحی سامانه مدیریت پاسخ به حادثه در سطح ستاد دانشگاه و سامانه فرماندهی حادثه در سطح ستاد دانشگاه و مراکز بهداشتی و درمانی
۷۱. برنامه ریزی جهت انجام تمرین برنامه های تدوین شده بصورت دوره ای (دور میزی و عملیاتی) با هماهنگی دبیرخانه مرکزی
۸۱. بازبینی برنامه بر اساس تجارب حاصل از تمرین

سامانه فرماندهی حادثه

Incident Command System (ICS)

❑ ساختار مدیریت اضطراری استاندارد **صحنه حادثه** می باشد، که بطور ویژه برای اتخاذ ساختار **سازمانی یکپارچه** طراحی شده و نشان دهنده **پیچیدگی** و **نیازهای** موجود در حوادث است.

❑ **سامانه فرماندهی حادثه** ترکیبی از **امکانات**، **تجهیزات**، **پرسنل**، **روش ها**، و **ارتباطات** است در یک ساختار سازمانی مشترک، برای کمک به مدیریت منابع در زمان رخداد حوادث طراحی شده است.



خاستگاه طراحی سامانه سیستم فرماندهی حادثه (ICS)

□ آتش سوزی های گسترده جنگل های کالیفورنیا در سال ۱۹۷۰ (اثرات انسانی، اقتصادی و زیست محیطی)

□ ارتباط نامناسب به دلیل استفاده از مفاهیم و اصطلاحات نادرست و نا آشنا توسط سازمان های درگیر

■ بعبارتی، نبود زبانی مشترک بین سازمان های پاسخگو

□ فقدان هماهنگی بین سازمان ها به منظور تهیه منابع لازم برای پاسخ به حادثه

□ فقدان سیستم پاسخگویی مناسب و به موقع به حادثه

□ فقدان یک فرآیند سیستماتیک برنامه ریزی برای رویارویی با حادثه

سیستم فرماندهی حادثه بیمارستان (HICS)

□ سامانه فرماندهی حوادث بیمارستانی سیستمی مدیریتی برای سازماندهی کارکنان، امکانات، تجهیزات و ارتباطات جهت ارائه پاسخی مؤثر به حوادث و بلایا است.

■ یک فرد بعنوان فرمانده، مدیریت حادثه را بعهده می گیرد



مزایای سیستم فرماندهی حادثه بیمارستان (HICS)

مدیریت خطر؛

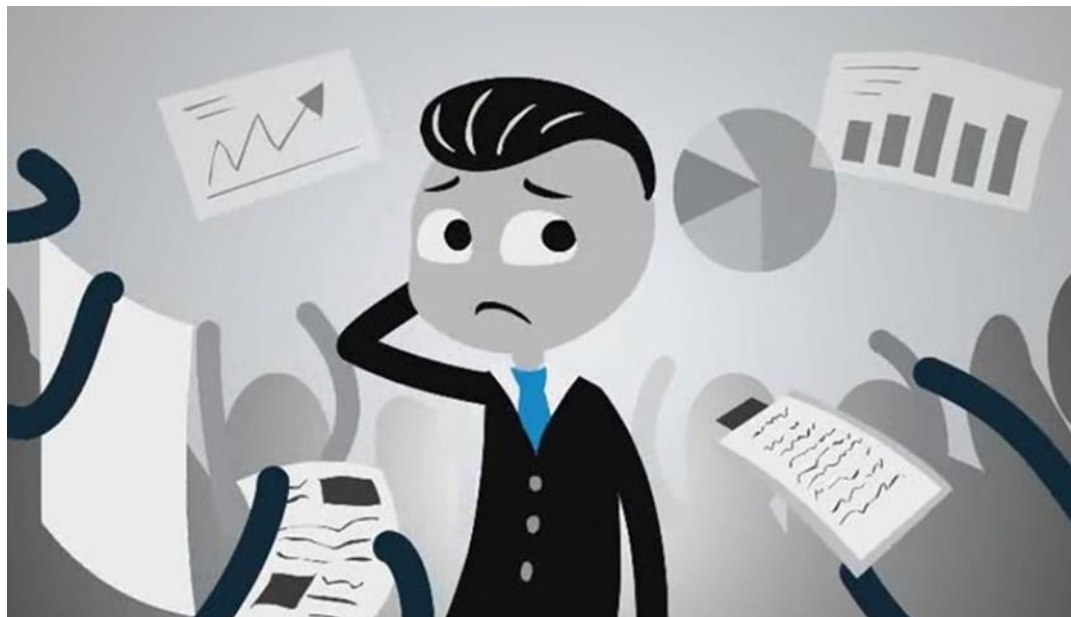
■ مخاطرات، حوادث برنامه ریزی شده و سایر حوادث اضطراری

پیشگیری؛

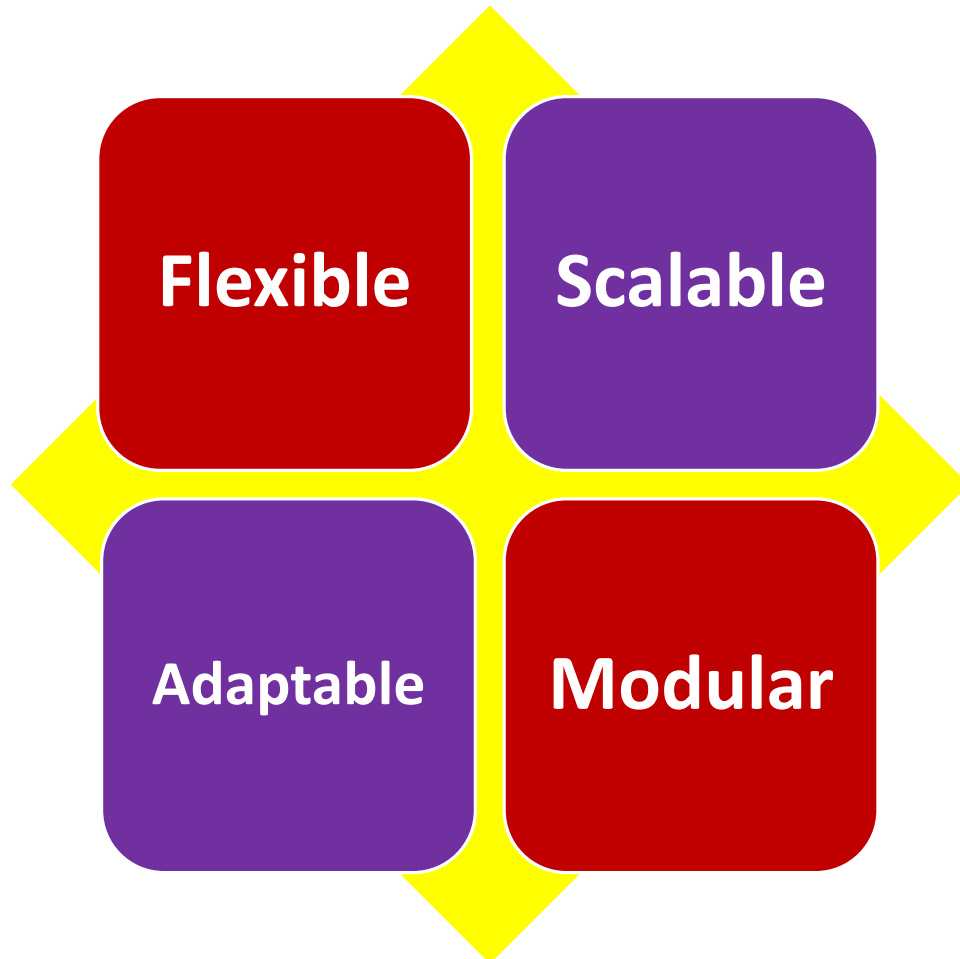
■ سردرگمی، بلا تکلیفی، هرج و مرج و کارهای خودسرانه

کاهش زمان؛

■ پاسخگویی و عوارض حادثه



رابطه HICS و ICS



□ HICS همانند ICS دارای ساختاری منعطف،

قابل تغییر از نظر وسعت و همچنین سازگار شدن

با انواع مخاطرات را دارد که بدون توجه به بزرگی،

مکان، شرایط بیماران، تعداد بیماران یا نوع

مخاطره در تمامی بیمارستان ها دارای قابلیت

اجرایی می باشد.

تاریخچه سیستم فرماندهی حادثه بیمارستانی



Guidebook
Fifth Edition 2014



Project Sponsored by

With Support from

Contract Support Team

□ در اواخر دهه ۸۰ میلادی احساس نیاز برای وجود سامانه

فرماندهی در بیمارستان بوجود آمد

□ این سامانه علاوه بر بیمارستان‌ها در دیگر مراکز ارائه خدمات

سلامت نیز قابل کاربرد می باشد

□ بر اساس درس آموخته های موجود، جدیدترین ویرایش این

دستورالعمل در سال ۲۰۱۴ منتشر گردیده است

**اجزای اساسی
سامانه فرماندهی حادثه بیمارستان
(HICS)**

زبان مشترک برای توسعه ارتباطات

سامانه منعطف، قابل تغییر و سازگار

زنجیره فرماندهی و محدوده کنترل

مسئولیت پذیری جایگاه ها

فرماندهی واحد و وحدت فرماندهی

تأیید برنامه عملیات حادثه

تسهیلات مورد نیاز پاسخ به حادثه

سامانه فرماندهی حادثه بیمارستانی (HICS)

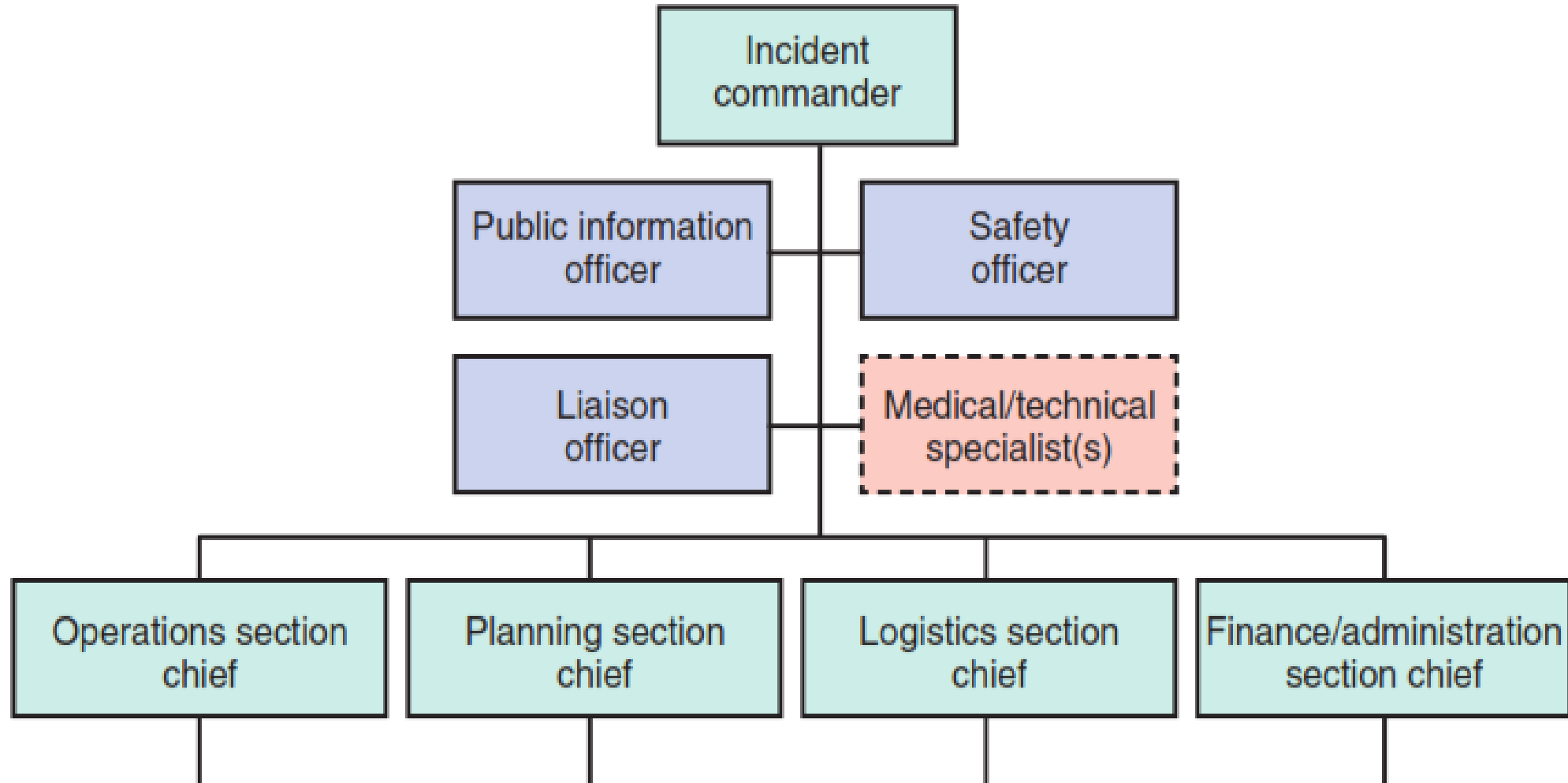
□ استراتژی پاسخ و فرماندهی (Commanding) (درون سازمانی)؛ قدرت و اختیار انتقال منابع دارد

□ استراتژی هماهنگی (Coordination) (بین سازمانی)؛ تلاش در کنار دیگر سازمان ها جهت رسیدن به هدف

○ مسئله بسیار مهم درباره سامانه فرماندهی حادثه این است که این سامانه؛

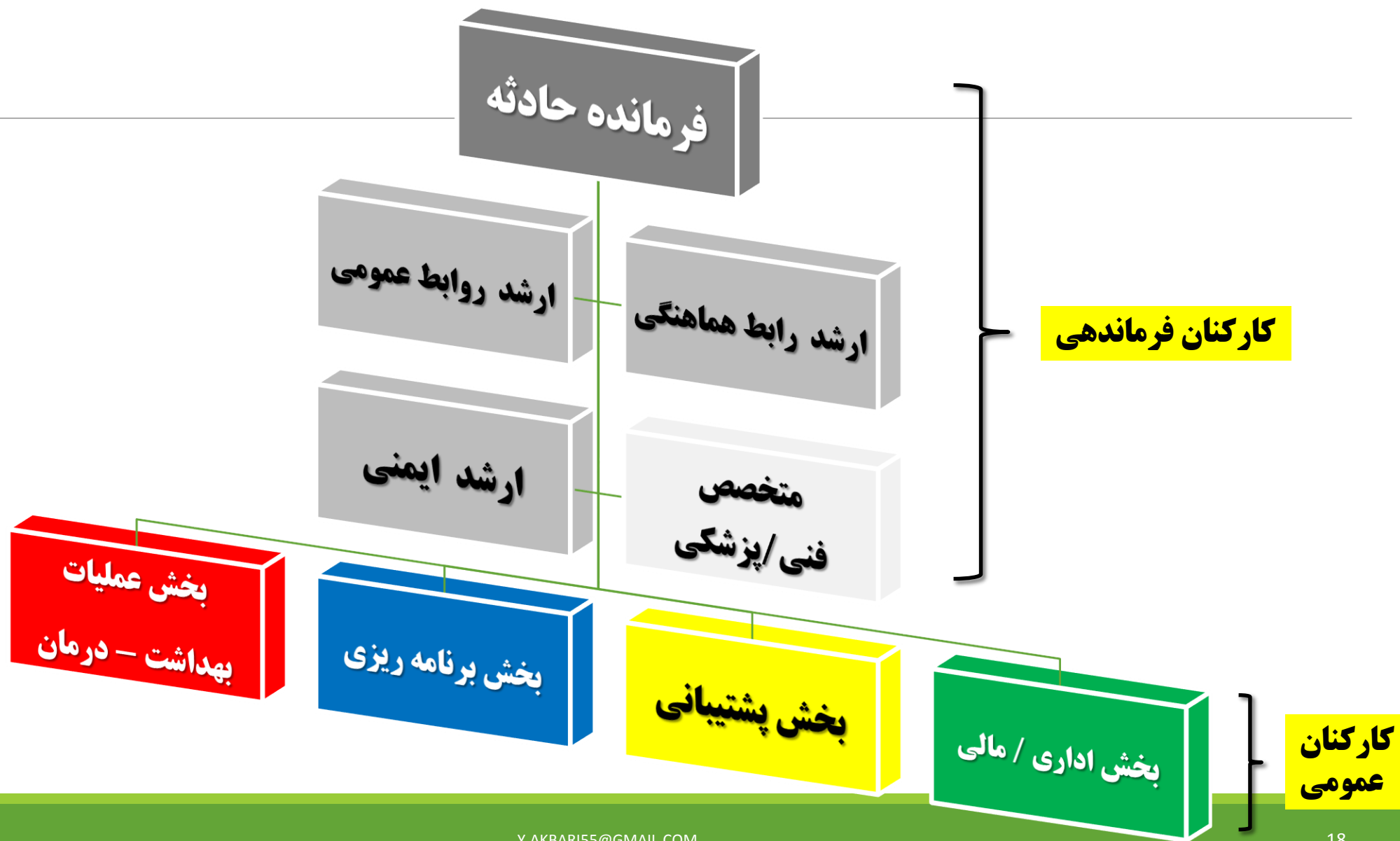
یک سیستم مدیریتی است، نه چارت سازمانی

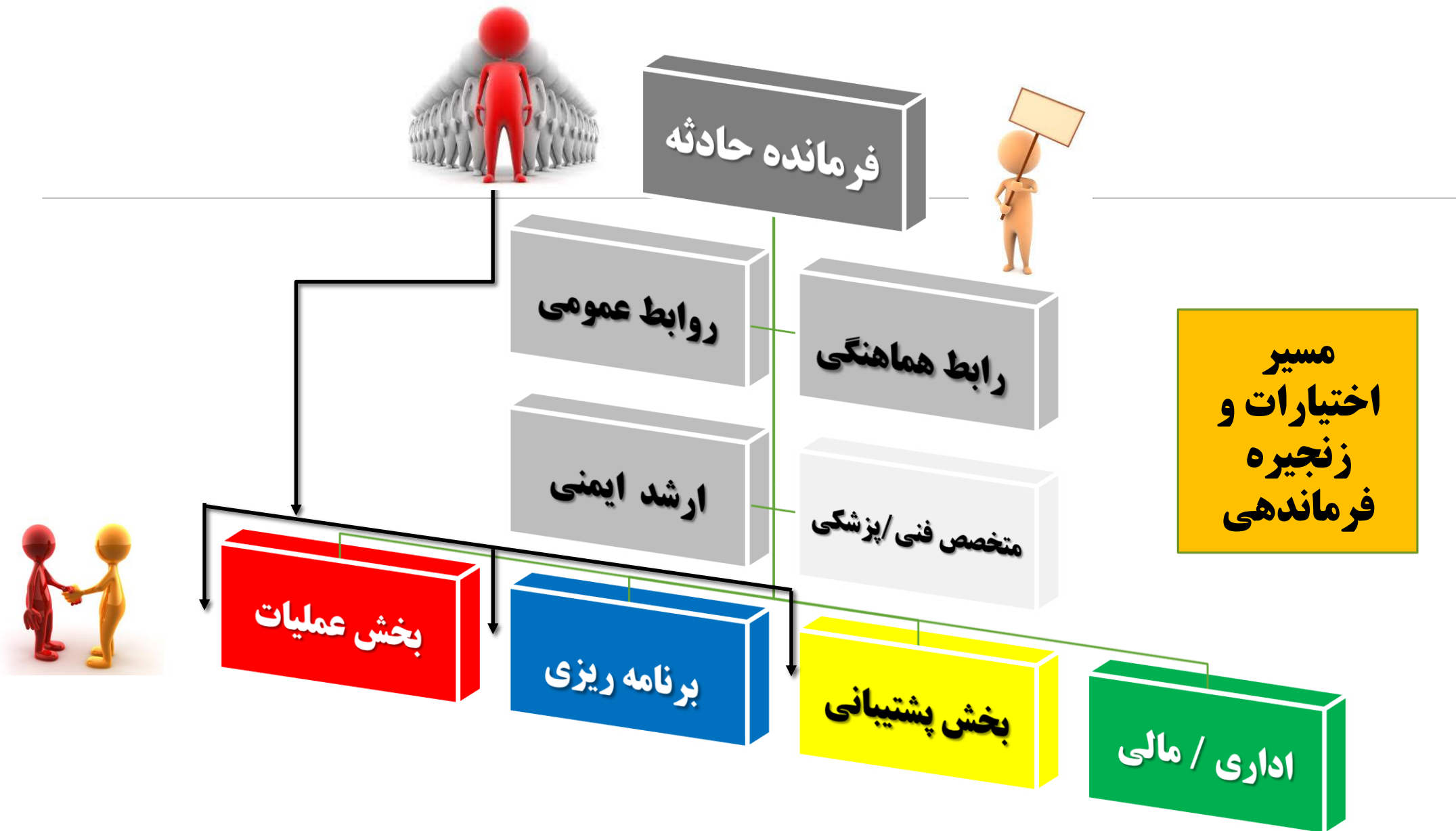
Hospital Incident Command System





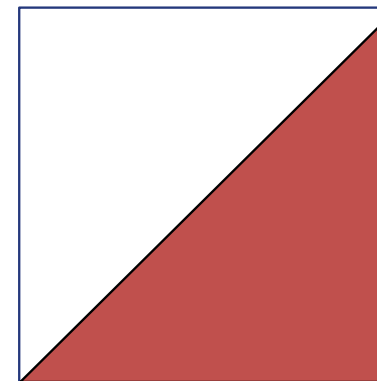
سامانه فرماندهی حادثه بیمارستانی در نظام سلامت





پست فرماندهی حادثه

Incident Command Post (ICP)



فرماندهی واحد Unity of Command



□ دریافت دستور از یک فرد مشخص (مسئول)

□ ارائه گزارش به یک فرد مشخص (مسئول)

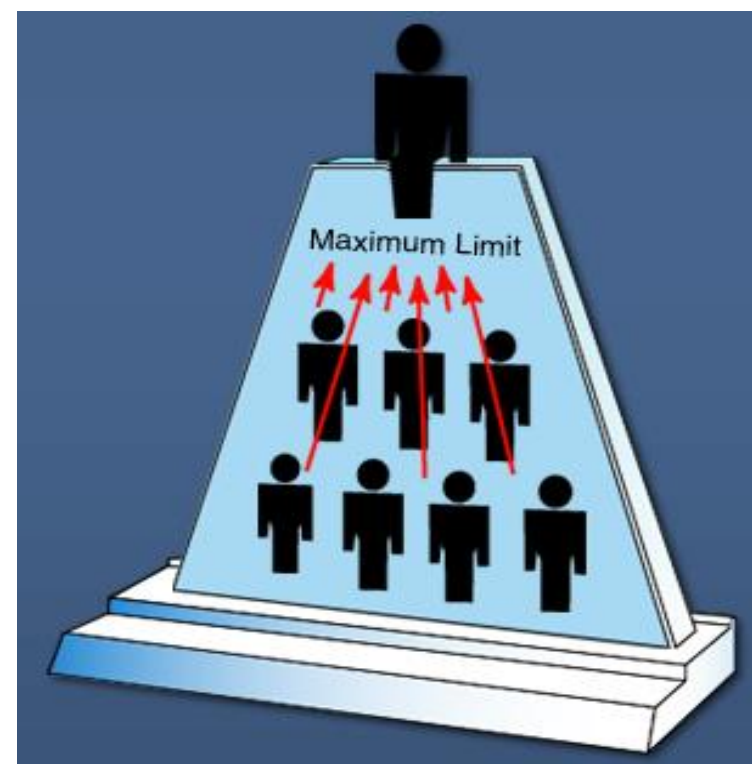
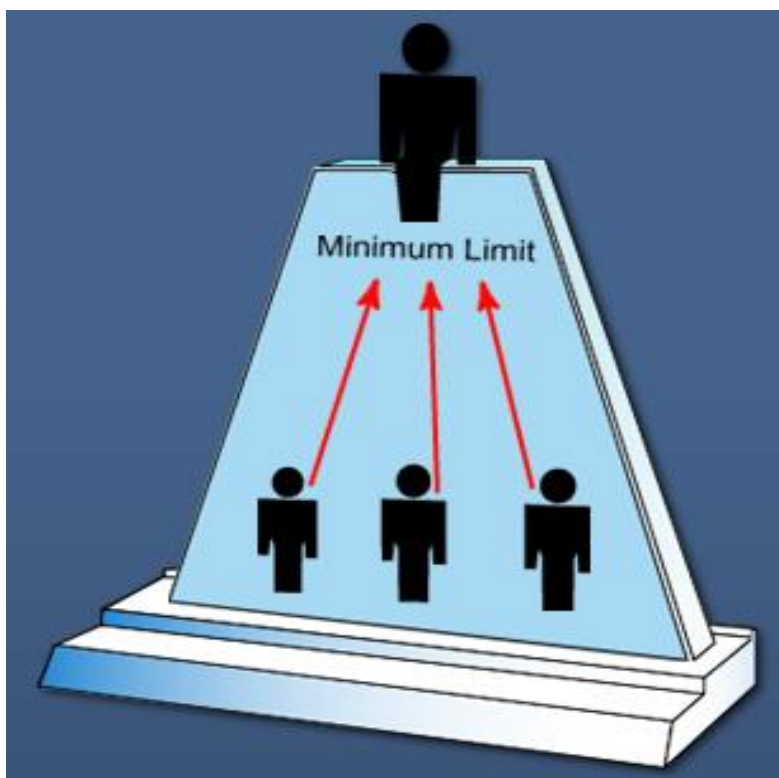
وحدت فرماندهی

Unified Command



□ فرمانده تمامي ارگان‌ها تحت يك فرمانده واحد
برای رسیدن به اهداف کلان قرار می‌گیرند

محدوده تحت کنترل **Span of Control**



اولویت های اساسی در سامانه فرماندهی حادثه بیمارستان



□ حفظ حیات تمامی انسان های درگیر حادثه

□ جلوگیری از گسترش حادثه

□ حفظ اموال و دارایی ها



فرمانده Commander



□ فرماندهی حادثه تنها جایگاهی است که همیشه و در هر وضعیتی از حادثه فعال می شود

□ فرمانده حادثه در حوادث کوچک می تواند به تنهایی، همه جایگاه های حوزه خود را پوشش دهد

نقش‌های فرماندهی حادثه در مقابل جایگاه رسمی/اداری

مسئول رسمی

- تدارک موارد زیر برای فرمانده حادثه، از طریق مقام رسمی
- / رئیس کمیته:
- سیاست گذاری
- تعیین رسالت
- جهت راهبردی
- اختیار

فرمانده حادثه

- مدیریت حادثه در صحنه
- حفظ آگاهی مسئولان رسمی و کمیته مدیریت خطر بلایا
- از همه مسائل مهم مربوط به حادثه

To maintain unity of command and safety of responders, the chain of command must NOT be bypassed

وظایف فرمانده حادثه

- تعقیب اهداف مورد نظر برای پاسخ بهتر
- آگاهی از سیاست‌های سازمان رسمی
- اطمینان از ایمنی صحنه و کارکنان
- استقرار پست فرماندهی حادثه ICP
- دریافت گزارش حادثه از فرمانده قبلی
- ارزیابی وضعیت Situation Assessment
- پایش مداوم عملیات جهت اطمینان از اثربخشی اقدامات
- مدیریت جلسه های برنامه ریزی
- تأیید و اجرای برنامه عملیاتی حادثه IAP
- ایجاد هماهنگی بین حوزه فرماندهی و کارکنان عمومی
- تأیید درخواست منابع جدید جهت ارسال منابع
- دستور خاتمه عملیات

ارشد روابط عمومی



□ تهیه خبر و ارائه پیشنهاد به فرمانده در رابطه با توزیع خبر

و ارتباط با رسانه ها

□ دریافت اطلاعات از بخش برنامه ریزی و فرمانده و ارائه آنها

به جامعه، رسانه ها و مدیران داخلی (با تأیید فرمانده)

□ تعیین محلی برای استقرار نمایندگان رسانه ها

□ ایجاد مرکز اطلاعات بیمار با همکاری ارشد رابط و هماهنگی

ارشد ایمنی



❑ ارائه مشاوره به فرمانده حادثه در مسائل مربوط به ایمنی

حادثه (ایمنی سازه‌ای و غیر سازه‌ای)

❑ همکاری با واحد عملیات برای اطمینان از ایمنی پرسنل

حاضر در صحنه

❑ اطمینان از ایمنی پرسنل، بیماران و سایر افراد حاضر در

بیمارستان

❑ اطمینان از ایمنی محل‌های تخلیه بیماران

ارشد رابط هماهنگی



❑ **جانشین فرمانده** با تفویض تمامی اختیارات و اطلاعات

❑ **حضور** در مرکز هدایت عملیات دانشگاه (EOC)

❑ کمک به فرمانده حادثه از طریق **ایجاد هماهنگی** با دیگر

سازمان‌ها جهت تأمین منابع مورد نیاز

متخصص فنی و پزشکی

فرمانده حادثه

ارشد روابط عمومی

ارشد ایمنی

ارشد رابط هماهنگی

متخصص فنی / پزشکی

□ بر حسب موقعیت، به عنوان **مشاور تخصصی فرمانده** حادثه عمل می کند

□ بسته به **نوع تهدیدات**، از بین متخصصانی، همچون بیولوژیک، پزشکی هسته ای، شیمیایی و اپیدمیولوژیست انتخاب می شود

□ این فرد حین یا بعد از حادثه **توصیه های لازم** را به **فرمانده** ارائه می دهد

جایگاه های پیشنهادی سامانه فرماندهی حادثه بیمارستانی

فرمانده حادثه	رئیس بیمارستان مدیر بیمارستان مترون (مدیر خدمات پرستاری) سوپروایزر بالینی مدیر درمان سرپرستار اورژانس
ارشد ایمنی	سوپروایزر کنترل عفونت کارشناس بهداشت محیط مسئول واحد تأسیسات مدیر داخلی مسئول حراست مدیر امور عمومی رئیس دفتر فنی مهندسی
ارشد روابط عمومی	مسئول روابط عمومی
ارشد رابط و هماهنگی	مدیر بیمارستان سوپروایزر آموزشی مترون (مدیر پرستاری) مدیر امور عمومی

بخش عملیات



- ❑ مسئول مدیریت اهداف تاکتیکی تعیین شده توسط فرمانده حادثه
- ❑ از جنبه مدیریت و هماهنگی، بزرگترین واحد سامانه فرماندهی حوادث است
- ❑ این واحد می تواند به بخش های کوچک تری تقسیم و شاخه های جدیدی ایجاد کند
- شاخه آمادگاه
- شاخه خدمات پزشکی
- شاخه مرتبط با زیرساخت ها
- شاخه مواد خطرناک
- شاخه انتظامات و حراست
- شاخه استمرار عملکرد

بخش عملیات

پرسنل
ماشین آلات
تجهیزات پزشکی/ غیر پزشکی
امکانات رفاهی (آب، غذا و ...)

مدیر آمادگاه

شاخه

مراقبت پزشکی

شاخه

زیر ساخت ها

شاخه

مواد خطرناک

شاخه

امنیت

شاخه

تداوم خدمات



بخش برنامه ریزی

- جمع آوری داده ها، تولید اطلاعات و ارزیابی آنها برای تصمیم گیری

- تهیه و ارائه برنامه به فرمانده

- تهیه برنامه عملیاتی حادثه (IAP) بر اساس اطلاعات منابع و نیازها

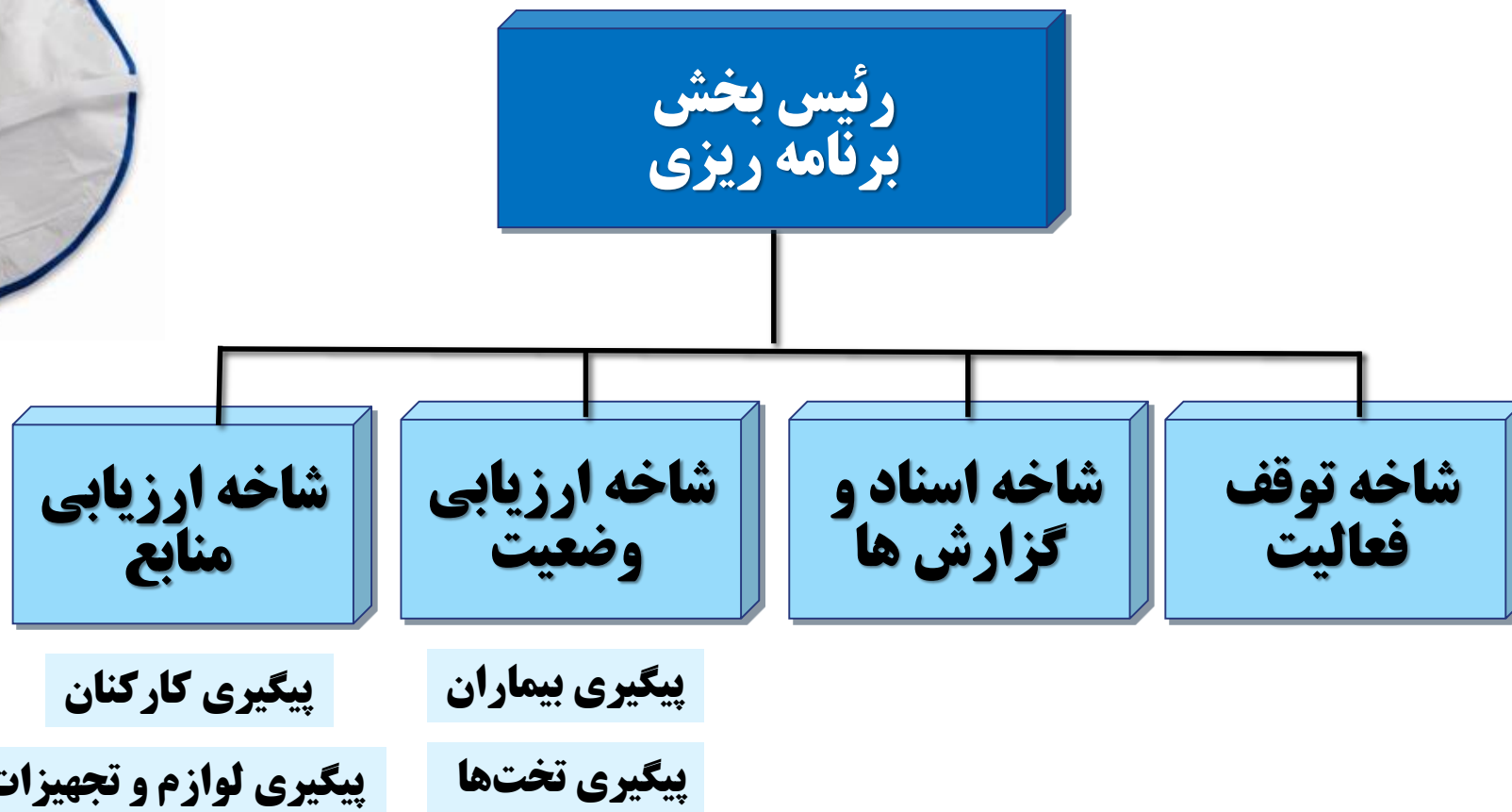
- پیگیری وضعیت؛ پرسنل، بیماران، فضا، تخت و منابع

- تهیه مستندات لازم و ارائه گزارش



بخش برنامه ریزی

PLANNING
CHIEF

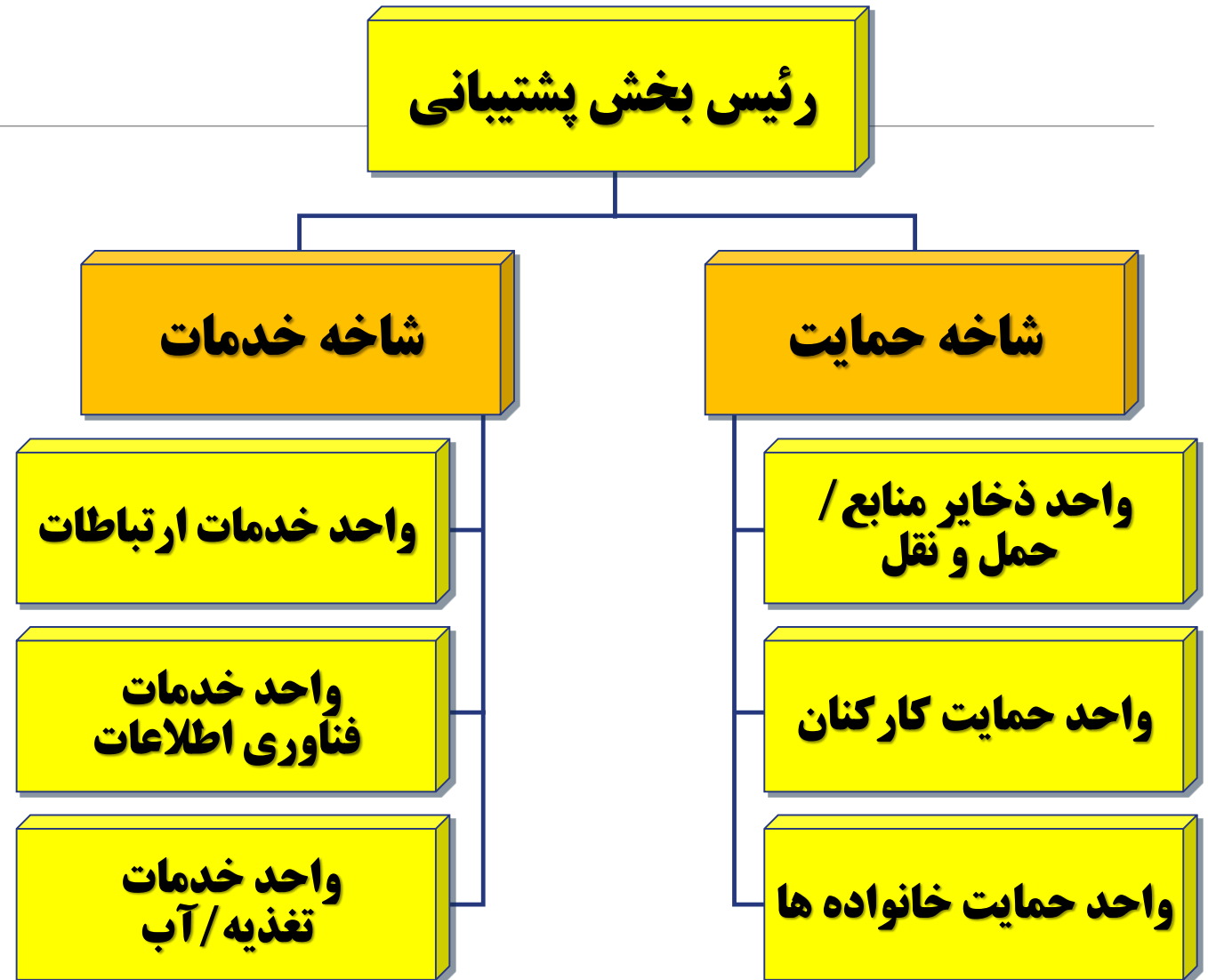


بخش پشتیبانی

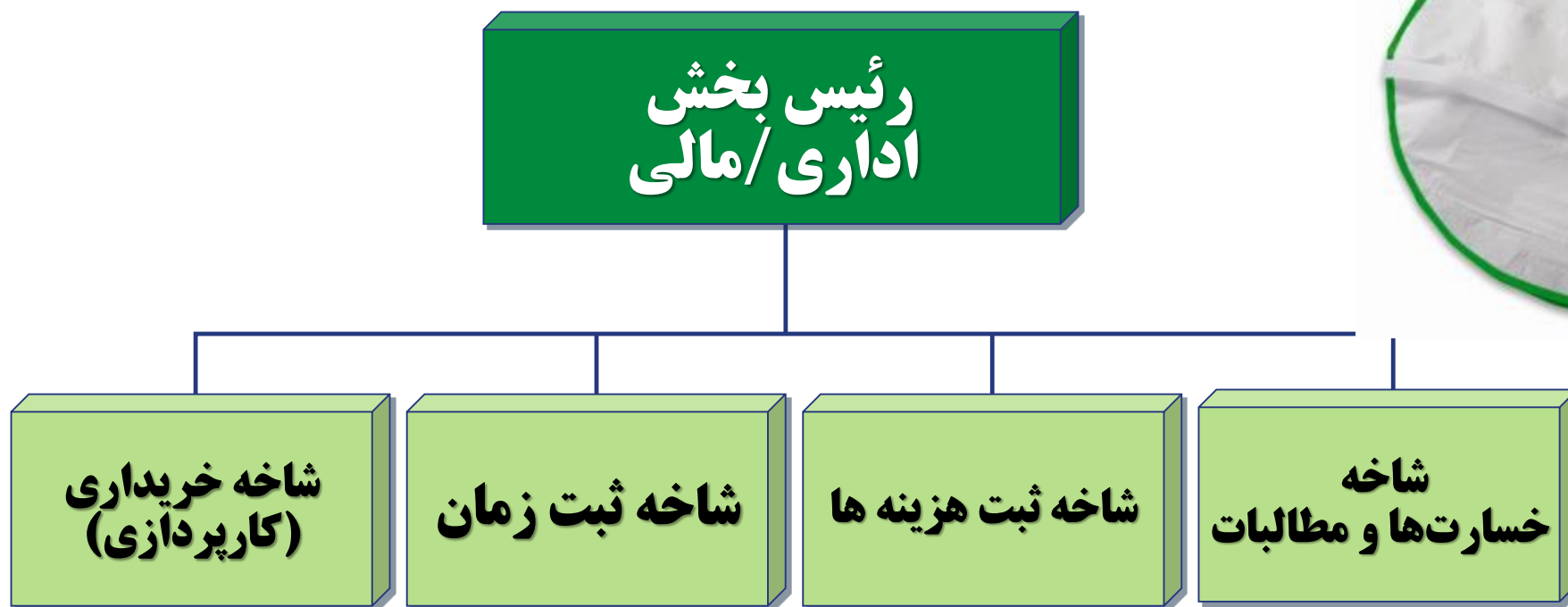


- ❑ تأمین حمایت روانی کارکنان عملیاتی و ستادی
- ❑ فراهم نمودن غذا و آب و دوره های استراحت برای کارکنان
- ❑ نظارت بر وضعیت کارمندان آسیب دیده
- ❑ تأمین ملزومات و تجهیزات مورد نیاز را برای تسهیل مراقبت از بیمار و عملیات بازسازی
- ❑ ساماندهی انتقال بیماران جابجا شده و تخلیه شده را با کمک اورژانس پیش بیمارستانی
- ❑ تأمین نیروی تکمیلی براساس نیاز فرمانده و مسئولین بخش ها

بخش پشتیبانی



بخش اداری / مالی



بهداشت صنعتی متخصص عفونی اپیدمیولوژیست سوپروایزر کنترل عفونت پزشکی هسته ای	متخصص فنی پزشکی
معاون درمان مدیر پرستاری سوپروایزر پرستاری سرپرستار بخش اورژانس	مدیر واحد عملیات
معاون اداری مالی مدیر اداری مالی	مدیر واحد اداری مالی
سوپروایزر آموزشی پرستاری مدیر امور عمومی مدیر اداری	مدیر واحد برنامه ریزی
مدیر تدارکات مدیر خدمات پشتیبانی مدیر تجهیزات مسئول انبار	مدیر واحد پشتیبانی



کارایی سامانه فرماندهی حادثه

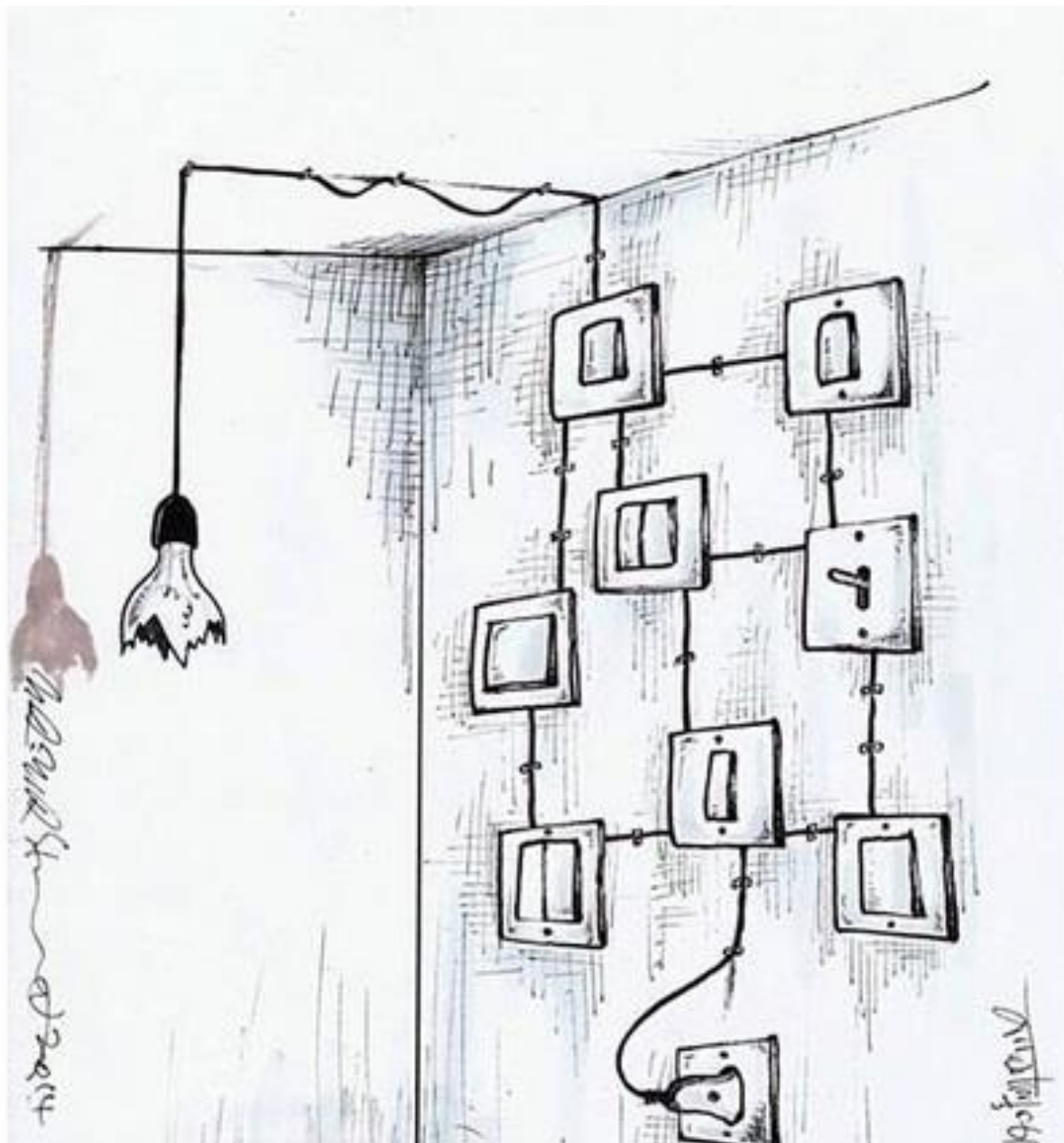


هماهنگی
Coordination
+

انسجام
Integration
+

ارتباط
Communication
+

همکاری
Collaboration



سیستم هشدار اولیه در بیمارستان



الگوی سطح بندی حادثه

تعریف	سطح حادثه
شرایط عادی	E0
وسعت حادثه در سطح یک یا چند واحد بهداشتی-درمانی است، لیکن کمک شهرستان لازم نیست.	E1
وسعت حادثه در سطح یک شهرستان است و کمک دانشگاه لازم نیست.	E2
وسعت حادثه در سطح یک دانشگاه علوم پزشکی است (بیش از یک شهرستان درگیر است یا به هر دلیلی کمک دانشگاه ضروری است)	E3
وسعت حادثه در سطح یک قطب است (بیش از یک دانشگاه درگیر است یا به هر دلیلی کمک سایر دانشگاه های قطب ضروری است)	E4
وسعت حادثه در سطح ملی است (بیش از یک قطب درگیر است یا به هر دلیلی مداخله سطح ملی ضروری است)	E5
کمک بین المللی لازم است.	E6

منابع



Guidebook

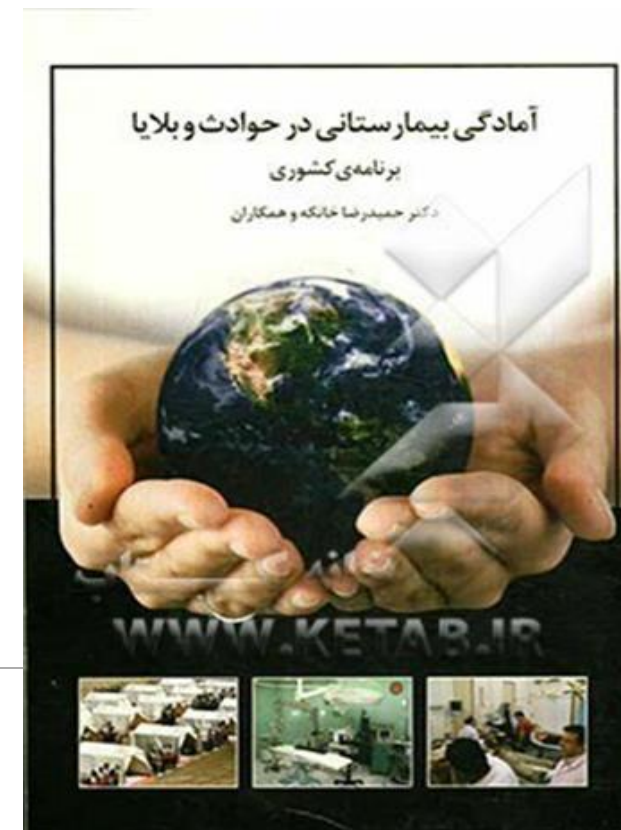
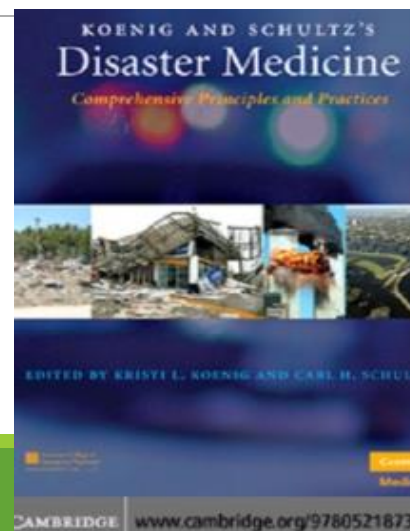
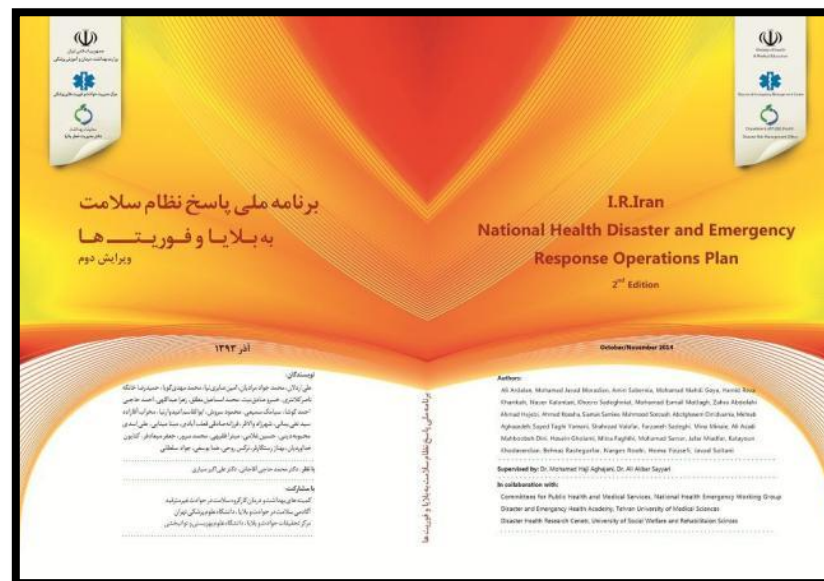
Fifth Edition 2014



Project Sponsored by

With Support from

Contract Support Team



E. Mail: y.akbari55@gmail.com

Mobil Number: +98-9120969751

Yusof Akbari Shahrestanaki

EMT- Paramedic

M.S. in critical care nursing

PhD student of Health in Emergency & Disaster

University of Social Welfare & Rehabilitation- Iran, Tehran